

Aikuiskoulutustutkimus 1995

Ennakkotietoja

Aikuisopiskelu lisääntynyt hieman

Aikuiskoulutukseen eli erityisesti aikuisia varten järjestettyyn ja organisoituun koulutukseen osallistui vuonna 1995 yli 1,5 miljoonaa henkeä, mikä on 48 prosenttia 18–64-vuotiaista.

Yleensä koulutuksessa jossakin oppilaitoksessa tai koulutusorganisaatioissa opiskeli vuoden aikana 1,8 miljoonaa henkilöä eli 56 prosenttia aikuisväestöstä.

Kun mukaan lasketaan myös vapaamuotoinen itseopiskelu, nousee vuonna 1995 opiskelleiden aikuisten määrä kahteen miljoonaan, mikä on 63 prosenttia 18–64-vuotiaasta väestöstä. Viisi vuotta aiemmin luku oli 59 prosenttia, joten aikuisiässä opiskelleiden osuus on kasvanut neljällä prosenttiyksiköllä vuodesta 1990.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen 1980, 1990 ja 1995 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö)

	Osallistuneita väestöstä					
	1980		1990		1995	
		%		%		%
Miehistä	400 000	26,7	700 000	43,1	700 000	43,1
Naisista	540 000	36,6	83 0000	51,7	85 0000	53,0
Yhteensä	940 000	31,6	1530 000	47,4	1 550 000	48,0

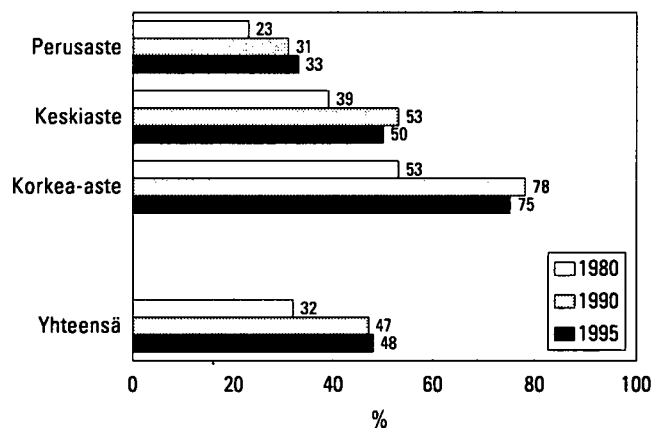
Naiset miehiä useammin aikuiskoulutuksessa

Naiset olivat miehiä innokkaampia aikuisopiskelijoita. Naisista osallistui aikuisille järjestettyyn koulutukseen 53 prosenttia ja miehistä 43 prosenttia. Naisten ja miesten välinen osallistumisero on pysynyt viimeiset viisitoista vuotta samansuuruisena.

Eniten aikuiskoulutukseen osallistuivat 30–54-vuotiaat. Yli 54-vuotiaat ovat kuitenkin lisänneet osallistumistaan eniten 1990-luvulla.

Suurin osa aikuiskoulutuksesta on ammatillista eli koulutukseen on osallistuttu työhön tai ammattiin liittyvistä syistä. Näin aikuiskoulutukseen osallistumista kuvaaviin lukuihin heijastuu selvästi työttömien määrän kasvu 1990-luvulla. Vuonna 1995 oli työttömiä yli 300 000 enemmän kuin vuonna 1990. Suurin osa ammattiin tai työhön liittyvässä koulutuksessa olleista on osallistunut työnantajan tukemaan koulutukseen, josta työttömät eivät pääse osallisiksi.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990 ja 1995 pohjakoulutuksen mukaan (18–64-vuotias väestö)

Koulutetut useammin myös aikuiskoulutuksessa

Pitkän pohjakoulutuksen saaneet osallistuivat aikuiskoulutukseen eniten. Perus-, kansa- tai keskikoulun suorittaneista 33 prosenttia otti osaa aikuiskoulutukseen, keskiasteen koulutuksen suorittaneista 50 prosenttia ja korkea-asteen koulutuksen saaneista 75 prosenttia. Lyhyen ja pitkän pohjakoulutuksen saaneiden väliset osallistumiserot kasvoivat vuosien 1980 ja 1990 välillä, mutta vuoden 1990 jälkeen erot ovat vähän tasoittuneet.

Työttömien määrä kasvoi – työssä käyvistä yhä useampi työhön liittyvässä koulutuksessa

Ammattiin tai työhön liittyvässä aikuiskoulutuksessa oli vuonna 1995 noin miljoona aikuisikäistä. Tämä oli 43 prosenttia työvoimasta (työssä käyvistä ja työttömistä). Vuodesta 1980 vuoteen 1990 koulutuksessa olleiden osuus kasvoi, mutta vuoden 1990 jälkeen ei kasvua ole koko työvoiman osalta enää tapahtunut.

Työttömien suuri määrä heijastuu varsin voimakkaasti lukuihin, jotka kuvaavat koko työvoiman osallistumista työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen (ks. myös edellinen sivu). Vuonna 1995 oli työttömistä osallistunut tällaiseen koulutukseen 13 prosenttia. Työssä käyvien osallistuminen työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen on vuodesta 1990 lisääntynyt, vuonna 1990 heistä oli koulutuksessa 45 prosenttia, vuonna 1995 50 prosenttia.

Naiset osallistuivat myös ammattiin tai työhön liittyvään koulutukseen aktiivisemmin kuin miehet. Heistä 46 prosentilla oli tämältyyppisiä opintoja, kun miehistä niitä harjoitti 39 prosenttia. Sukupuolten välinen osallistumisero on vuodesta 1980 kasvanut.

Eniten työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistuivat 45–54-vuotiaat. Heidän samoin kuin heitä vanhempien työvoimaan kuuluvien henkilöiden koulutus on lisääntynyt myös vuoden 1990 jälkeen. Sen sijaan työvoimaan kuuluvan nuorimman ikäryhmän osalta on koulutukseen osallistuminen vuodesta 1990 pudonnut, mikä on seurausta nuorten korkeasta työttömyydestä.

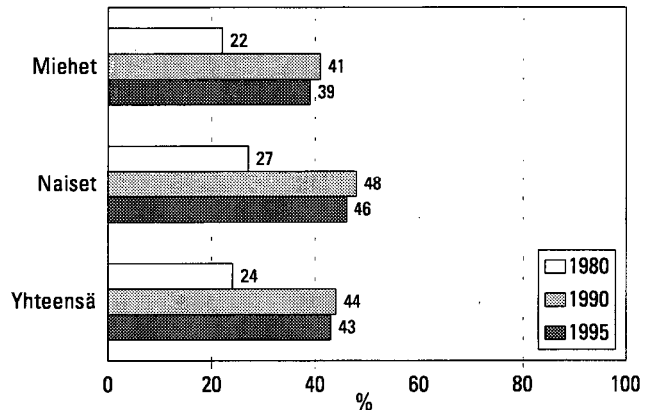
Toimihenkilöiden koulutus ennallaan – työntekijöiden koulutustautuminen lisääntynyt

Eniten koulutukseen osallistuivat hyvässä asemassa työskentelevät. Työssä käyvät toimihenkilöt osallistuivat koulutukseen enemmän kuin työntekijät ja toimihenkilöistä ylempät toimihenkilöt enemmän kuin alemmat toimihenkilöt.

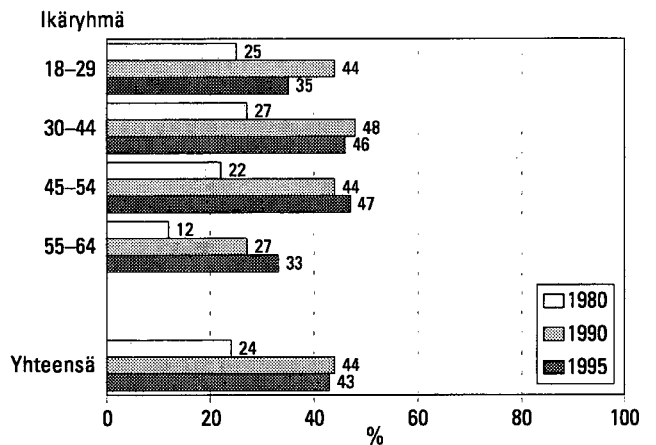
Vuodesta 1980 on työllisten osallistuminen työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen yleistynyt kaikissa sosioekonomisen aseman ryhmissä. Eniten koulutustautuminen on lisääntynyt toimihenkilöillä. Vuoden 1990 jälkeen koulutukseen osallistumistaan ovat työllisistä eniten kasvattaneet maatalousyrittäjät, sen sijaan muiden yrittäjien ja ylempien toimihenkilöiden osallistuminen on vähentynyt. Maatalousyrittäjien vuonna 1995 saama koulutus oli suurimmaksi osaksi ns. EU-koulutusta.

Työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen edeltävän vuoden aikana osallistuneista joka neljäs oli ollut tietotekniikan alan koulutuksessa. Kaupallisia aineita oli opiskellut melkein joka viides, sosiaali- ja terveydenhuollon opintoja oli lukenut 15 prosenttia koulutuksessa olleista. Tekniikkaan ja rakentamiseen sekä johtamiseen, esimiestaitoihin ja organisaatiokoulutukseen liittyviä opintoja oli suorittanut noin 14 prosenttia työhön tai ammattiin liittyvissä opinnoissa olleista. Työhön tai ammattiin liittyvää vieraiden kielten koulutusta oli saanut yhdeksän prosenttia koulutetuista.

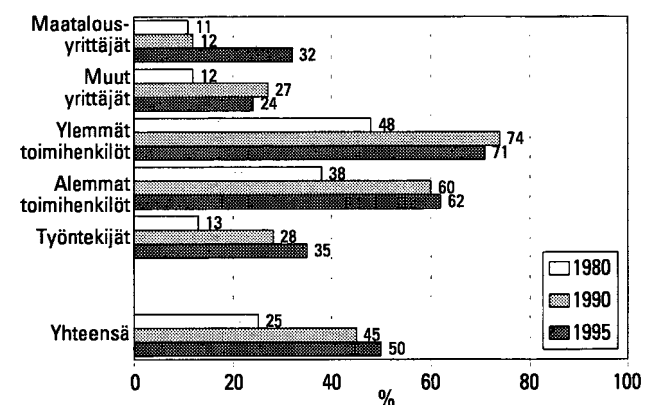
Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990 ja 1995 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias työvoima)

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990 ja 1995 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotias työvoima)

Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1980, 1990 ja 1995 sosioekonomisen ryhmän mukaan (18–64-vuotiaat työlliset)

Vuonna 1995 kuului työvoimaan noin 2,5 miljoonaa henkeä. Heistä oli työllisiä 2,1 miljoonaa ja työttömiä runsaat 400 000 henkeä. Työvoiman kokonaismäärä on vuodesta 1990 pudonnut noin 60 000 hengellä, työllisten määrä on pudonnut lähes 400 000:lla ja työttömien määrä lisääntynyt yli 300 000 hengellä.

Henkilöstökoulutus kasvanut edelleen

Suurin osa työhön tai ammattiin liittyvästä koulutuksesta oli työnantajan tuella tapahtuvaa koulutusta eli henkilöstökoulutusta. Työnantaja oli tukenut koulutukseen osallistumista rahoittamalla koulutuksesta aiheutuvat kustannukset kokonaan tai osittain tai antamalla mahdollisuuden osallistua koulutukseen työajalla.

Palkansaajien määrä on vähentynyt ja he ovat entistä koulutetumpia. Vuonna 1990 kaikista 18–64-vuotiaista palkansaajista 69 prosenttia oli suorittanut jonkin tutkinnon kansa-, perus- tai keskikoulun jälkeen. Viisi vuotta myöhemmin tällaisia tutkinnon suorittaneita oli palkansaajista 75 prosenttia.

Yli puolet työssä käyvistä palkansaajista, yhteensä noin 830 000 henkeä, sai vuonna 1995 henkilöstökoulutusta eli osallistui koulutukseen työnantajansa tuella. Naiset osallistuivat myös henkilöstökoulutukseen miehiä enemmän. Naispalkansaajista oli henkilöstökoulutuksessa ollut 55 prosenttia ja miespalkansaajista 49 prosenttia.

Eniten henkilöstökoulutusta olivat saaneet 45–54-vuotiaat palkansaajat, joista 57 prosenttia oli ollut koulutuksessa. Myös 30–44-vuotiaista ja 55–64-vuotiaista palkansaajista yli puolet osallistui koulutukseen. Henkilöstökoulutus lisääntyi vuosien 1980 ja 1990 välillä kaiken ikäisillä. Vuoden 1990 jälkeen koulutautumistaan ovat eniten lisänneet yli 44-vuotiaat palkansaajat, kun sen sijaan alle 30-vuotiaiden osallistuminen koulutukseen on vähentynyt.

Eniten henkilöstökoulutusta saivat toimihenkilöammateissa työskentelevät. Ylemmistä toimihenkilöistä oli henkilöstökoulutusta vuonna 1995 saanut 69 prosenttia, alemmista toimihenkilöistä 58 prosenttia ja työntekijöistä 33 prosenttia. Ylemmistä toimihenkilöistä osallistuivat naiset miehiä enemmän, työntekijöistä miehet naisia enemmän.

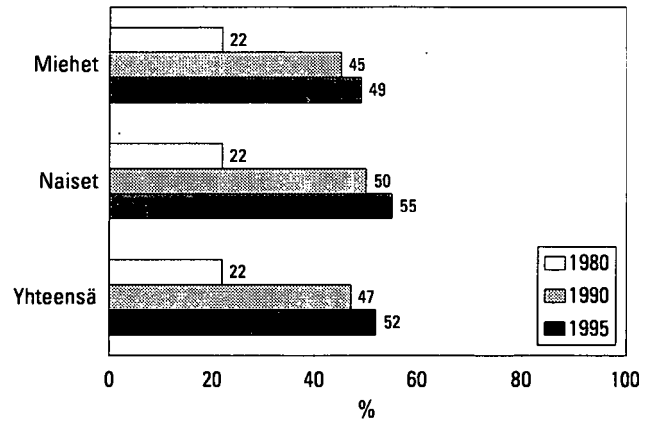
Eri asemissa toimivien osallistumiserot ovat vuoden 1990 jälkeen tasoittuneet. Kun henkilöstökoulutus lisääntyi vuosien 1980 ja 1990 välillä erityisesti toimihenkilöiden ryhmissä, on vuoden 1990 jälkeen ylempien toimihenkilöiden koulutukseen osallistuminen hieman vähentynyt ja työntekijöiden selvästi lisääntynyt.

Naiset kiinnostuneita myös yleissivistävistä ja harrastustavoitteisista aikuisopinnoista

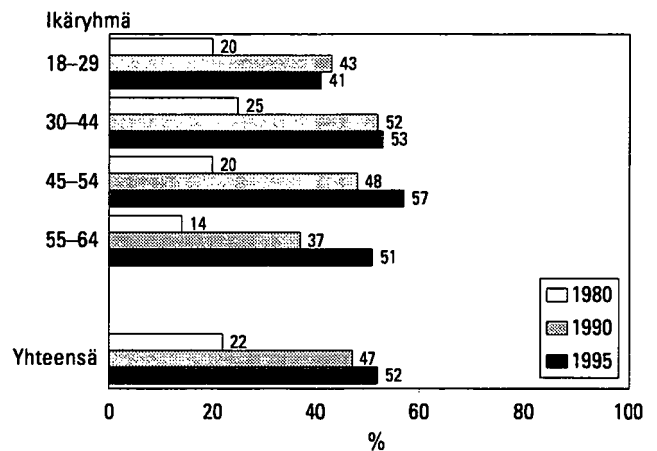
Kaikista 18–64-vuotiaista 17 prosenttia eli vajaat 500 000 henkeä osallistui vuonna 1995 yleissivistävään tai harrastustavoitteiseen aikuiskoulutukseen. Osallistumisosuus ei ole juurikaan muuttunut vuodesta 1980. Näistä aikuisopiskelijoista oli peräti 71 prosenttia naisia.

Melkein joka kolmas koulutuksessa ollut oli opiskellut taide- tai taitoaineita. Lähes yhtä paljon oli osallistuttu liikunnallisiin opintoihin. Joka neljäs yleissivistävää koulutusta saanut oli osallistunut vieraiden kielten opintoihin.

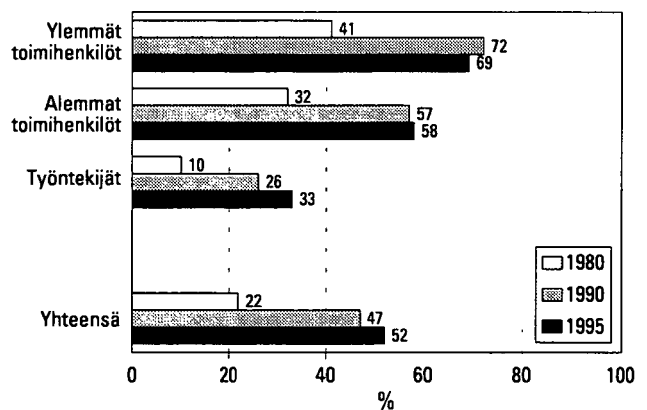
Työnantajan tuella tapahtuvaan koulutukseen osallistuminen 1980, 1990 ja 1995 sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Työnantajan tuella tapahtuvaan koulutukseen osallistuminen 1980, 1990 ja 1995 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

Työnantajan tuella tapahtuvaan koulutukseen osallistuminen 1980, 1990 ja 1995 sosioekonomisen ryhmän mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat)

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Koulutus 1996:6
Utbildning
Education

Kolmannes työvoimasta sai koulutusta työpaikalla

Työpaikkakoulutus on yleisin aikuiskoulutusmuoto. Noin 600 000 henkeä eli vajaa kolmasosa työllisistä oli vuonna 1995 osallistunut työnantajan työpaikalla (tai työnantajan joissain muissa tiloissa) järjestämään koulutukseen. Yli 400 000 henkeä oli osallistunut konferensseihin, seminaareihin tms. tilaisuuksiin. Erillisissä täydennyskoulutusta järjestävissä yrityksissä oli opiskellut runsaat 200 000 henkeä.

Tutkimuksen mukaan yli 400 000 18–64-vuotiaista opiskeli edeltävän vuoden aikana kansalaisopistoissa. Ammatillisten oppilaitosten aikuisille tarkoitettussa koulutuksessa tai aikuiskoulutuskeskuksissa opiskeli noin 300 000 henkeä ja myös järjestökoulutusta sai noin 300 000 henkeä. Korkeakoulujen ja kesäyliopistojen aikuiskoulutuspalveluja käytti yli 100 000 tämän ikäistä. Myös autokouluissa opiskeli runsaat 100 000 henkeä.

Yli 60 000 henkeä opiskeli vuonna 1995 ulkomailla

Kaksi prosenttia 18–64-vuotiaista eli yli 60 000 henkeä opiskeli vuonna 1995 ulkomailla. Joskus elämänsä aikana oli ulkomailla opiskellut 15 prosenttia tämän ikäisistä.

Aikuiskoulutustutkimus 1995 on kolmas Tilastokeskuksen aikuiskoulutukseen osallistumista kartoittava tutkimus. Se toteutetaan opetusministeriön ja Tilastokeskuksen yhteishankkeena. Myös työministeriö on osallistunut aineiston keruun rahoittamiseen.

Tutkimuksen perusjoukkona ovat 18–64-vuotiaat Suomessa pysyvästi asuvat henkilöt. Otoksen muodostivat satunnaisotannalla poimitut yhteensä 5 005 Suomessa henkikirjoilla olevaa 18–64-vuotiaista henkilöä. Haastatteluja saatiin 4 107. Aineisto kerättiin vuoden 1995 syys-joulukuun aikana käyntihaastatteluina.

Tilastokeskus julkaisee tutkimusaineistosta artikkeleita ja kaksi tutkimusraporttia.

Aineiston voi saada käyttöönsä tutkimustarkoitukseen eri anomuksesta.

Tiedustelut: Irja Blomqvist
Matti Simpanen
(90) 17 341

